

Strukturreformen dræbte Stubbekøbing

JENS MALLING

I kronikørens barndom myldrede byen af liv og butikker. I dag er den en spøgelsesby – uden butikker, modløs og regeret af ansigtsløse politikere, der sidder mange kilometer væk.

Jens Malling er journalist

VISNE BLADE rasler og blæser op i små spiraler. En gammel kone stavrer gennem Vestergade støttende sig til et gangstativ. De mange tomme butiksruder med 'Til salg'-skiltene spejler den enlige skikkelse, når hun langsomt kæmper sig frem. Ukrudt og grove græstotter stikker op mellem fliserne.

Et tungt skydække hænger over Stubbekøbing og forårsager tusmørke midt på dagen, da jeg efter mange års fravær vender tilbage til min hjemby på Falster. På turen rundt i barndommens gader kommer erkendelsen ubønhørligt af, hvor godt det er lykkedes teknokrater af neoliberalt tilsnit og med blind tro på resætningerne fra new public management at afvikle det lille samfund.

Villavejene, hvor vi legede i 1980'erne, fører direkte til konkurrencestatens vrangside anno 2018.

Siden sidst jeg var her, er posthuset, slagteren, farvehandlen, guldsmeden, teknisk forvaltning, kroen, blomsterbutikken, to banker, havnekiosken, cykelsmeden, skatteforvaltningen, legetøjsbutikken, Birgers Herremagasin, tobakshandlen, en benzintank, brillebutikken, to radioforretninger, boghandlen og brugsbutikken lukket.

Hvor apoteket tidligere lå, mangler flere af de flotte messingbogstaver: ..tubb..købing ..potek står der nu blot. Bag de amputerede ord og den store rød-hvide plakat med telefonnummeret til ejen-

domsmægleren ligger lokalerne øde og støvede hen. Tre discountsupermarkeder kendt for deres dagligvarer af lav kvalitet holder stadig åbent: Netto, Fakta og Aldi.

Mens jeg går og tænker på, at ejendoms-mægleren forhåbentlig har en god salgstale parat, hvis telefonen pludselig skulle ringe, summer et særpræget køretøj med jævn hastighed ind i synsfeltet.

Føreren af en firehjulet handikapscooter placerer sig bekvemt midt i hovedgaden uden at måtte bekymre sig om anden trafik.

Jeg skynder mig i modsat retning, forbi det i mellemtiden nedlagte rådhus, hvor mine forældre giftede sig i 1983. Et valgspog højt oppe på facaden havde til formål at styrke de lokale myndigheders autoritet: 'Loven er lige for alle', hævder citatet troskyldigt.

MEN SIDEN DEN hæslig-døbte strukturreform trådte i kraft i 2007, synes loven at være bøjet i en retning, der ikke gavner Stubbekøbings beboere.

Snarere ser det ud til, at dette skæbne-svangre politiske tiltag forkrøbler det lokale demokrati og forringer borgernes mulighed for at tage ansvar for deres liv, deres by og deres fremtid.

Mere præcist blev Stubbekøbing Kommune lagt sammen med fem andre kommuner og har nu i 10 år været en del af storkommunen Guldborgsund.

I al den tid har Stubbekøbing ikke haft

sine egne politikere til at varetage indbyggernes interesser.

Beslutninger, der angår Stubbekøbing, tages nu i en større by mange kilometer fra det forladte rådhus – at dømme efter den grasserende nedgang af politikere, som er fuldstændig ligeglade med den gamle købstads skæbne.

Byens beskedne befolkningstal på omkring 2.000 udgør forsvindende 3 procent af de 60.000 i storkommunen. I årene, hvor Stubbekøbing forvandlede til en spøgelsesby, var der ingen i det oprindelige nærdemokrati at råbe op, ingen med mandat til at skride ind.

Byrådet var nedlagt – sparet væk som led i strukturreformen.

På landsplan medførte dette angreb på Danmarks demokrati, at antallet af kommunalpolitikere blev skåret ned fra 4.647 til 2.520. Antallet af kommuner blev reduceret fra 271 til 98.

Ligesom mange andre steder i Danmark bidrog strukturreformen til at sugelivet ud af Stubbekøbing og ned i en selvforstærkende spiral af mistede arbejdspladser, imploderende huspriser og butiksdød.

»Kommunesammenlægningen har været dyr for Stubbekøbings«, underdrev byens sidste borgmester for nylig i en lokalavis.

Inde i byens billardklub ruller ballerne over den blå felt. De blanke kugler udstøder bløde klonk, når de rammer hinan-

den. Jeg præsenterer mig som freelancejournalist.

Men den ældre herre ved bordet misforstår den engelske del af ordet og introducerer mig videre for en yngre medspiller som friluftsjournalist. Jeg fortæller kort, at jeg ofte skriver om Østeuropa.

Har jeg så hørt, at der er kommet ny russisk sportsminister, om jeg ved, hvad han hedder?

Den ældre billardspiller holder en lille pause for at bygge spændingen op: Ivan Stå-på-vandski! Det griner vi en del ad, inden jeg tager afsked, og partiet går videre.

Ude i de øde gader har en del second-hand-forretninger og antik-

handlere slået sig op. De fleste holder lukket. Tilsyneladende bruger genbrugs-købmænd og kræmmere blot butikslokalerne som lager for nethandel.

Et par steder sidder et telefonnummer i døren, som man kan ringe på, hvis man får øje på noget interessant gennem ruden. Kunderne bladrer skødesløst gennem bøjlerne med aflagt tøj i Røde Kors-butikken, der udgør en undtagelse.

Bag disken står 67-årige Bente Kok klar

til at betjene dem. »Det går jo baglæns«, konstaterer hun, da snakken falder på situationen i Stubbekøbing.

Bente Kok er pensioneret hjemmesygeplejerske og arbejder frivilligt i butikken. Hun har boet i Stubbekøbing i mange år og sammenligner med tidligere:

»Førhen sagde jeg ofte hej, stoppede op og snakkede med nogen. Men der er ikke mennesker på gaden længere. Bortset måske lige fra en enkelt, der er ude at lufte hund. Så det er lidt kedeligt«, siger hun og hænger et par bukser op på et stativ.

Der var både ansatte på regnskabskontoret og flere lokale politikere, der følte ansvar for, hvordan det gik i byen, husker ekspedienten om den nedlagte forvaltning. Det står i modsætning til i dag. Ikke et eneste medlem af det nye byråd i Guldborgsund bor i selve Stubbekøbing.

AT GENSE HJEMSTAVNEN får tankerne til at flyve. Mine venner flyttede. Min familie flyttede.

Jeg boede i udlandet i mange år og rejste vidt omkring i Ukraine, Rusland og Kaukasus. Jeg brugte lang tid på at prøve at forstå, hvorfor Sovjetunionen brød sammen.

De sovjetiske og postsovjetiske tragedier udgjorde fascinerende stof, syntes jeg. Men jeg udforskede og beskrev dem jo bare. Længe syntes jeg ikke, at nedgangen, jeg bevidnede i den del af verden,